

Ankestyrelsens undersøgelse af

Udslusning af kriminelle unge fra sikrede afdelinger

Sammenfatning af hovedresultater

December 2016

Ankestyrelsen

INDHOLDSFORTEGNELSE

	Side
Udslusning af kriminelle unge fra sikrede afdelinger – sammenfatning af resultater	1
Hovedkonklusioner	1
Om undersøgelserne	4

Udslusning af kriminelle unge fra sikrede afdelinger – sammenfatning af resultater

Ankestyrelsen har gennemført en undersøgelse om udslusning af kriminelle unge fra sikrede afdelinger. Undersøgelsen består af to delundersøgelser:

- En praksisundersøgelse med en sagsgennemgang af 103 sagsforløb og
- en velfærdsundersøgelse, der blandt andet omfatter en spørgeskemaundersøgelse til kommunerne og til landets otte sikrede afdelinger for børn og unge samt supplerende interviews med kommuner.

Undersøgelserne er et udslag af Ankestyrelsens forpligtelse til at følge kommunernes indsats over for børn og unge, der mistænkes for eller har begået voldskriminalitet, anden alvorlig kriminalitet eller gentagen kriminalitet, jf. servicelovens § 65a.

Hovedkonklusioner

I 2015 har 459 unge været på sikrede afdelinger, heraf er landets fem største kommuner handlekommuner for ca. 40 procent af de unge. Et bredt udsnit af landets mindre og mellemstore kommuner har haft op til fem anbragte unge og enkelte kommuner op til 18 anbragte unge på sikrede afdelinger. Et ophold på sikret afdeling varer gennemsnitlig 60 dage, hvilket er med til at sætte rammerne for kommunernes planlægning af udslusningsforløbet.

Opsamling på resultaterne fra undersøgelserne viser, at et udslusningsforløb ifølge kommunerne både skal bygge på, at de formelle krav overholdes, og at der etableres samarbejde på tværs af fagfolk og den unges familie. Et udslusningsforløb indebærer et motivationsarbejde i forhold til den enkelte unge. Endvidere peger flere af kommunerne på, at det har betydning, at der skabes et tillidsfuldt samarbejde mellem sagsbehandler, den unge og dennes forældre. Ifølge flere kommuner kan manglende motivation hos den unge skyldes, at de unge, mens de opholder sig på sikret afdeling, er optaget af udfaldet af deres sag og derfor har svært ved at forholde sig til samarbejdet omkring handleplanen.

Handler kommunerne samlet set korrekt?

Sagsgennemgangen af de 103 sager viser, at Ankestyrelsen i langt de fleste sager (85 procent) vurderer, at kommunerne samlet set har handlet korrekt i forbindelse med den unges udslusning fra en sikret afdeling. Ankestyrelsen har i denne praksisundersøgelse ikke foretaget en konkret vurdering af en afgørelse, men har vurderet på sagsforløbet op til udslusningen af den unge fra den sikrede afdeling.

Tilbud om udslusning/støtteforanstaltninger

Når den unge har haft ophold på en sikret afdeling som følge af en varetægtsfængsling i surrogat eller en alternativ afsoning, skal kommunen tilbyde den unge udslusning. Ved et tilbud om udslusning forstås et tilbud om en støtteforanstaltning, der i perioden efter et ophold på en sikret afdeling kan støtte op omkring den unge.

I 66 ud af de 103 målte sager er det ikke relevant at give et udslusningstilbud, da den unge efter opholdet på den sikrede afdeling skal fortsætte i et tidligere iværksat forløb, eksempelvis fase 2 i en ungdomssanktion eller i et anbringelsesforløb. I de resterende 37 sager får kommunen givet 25 unge et udslusningstilbud eller støtteforanstaltninger som dom på vilkår, mens 12 unge ikke får tilbudt et udslusningsforløb.

I de fleste sager, hvor den unge tilbydes udslusning, tilbydes den unge enten en frivillig anbringelse eller en kontaktperson. Samlet set takker den unge ja til tilbuddet i 20 ud af de 25 sager, hvor den unge har fået et tilbud om udslusning.

Samarbejde på tværs

Undersøgelsen tegner et billede af, at der har været et løbende samarbejde omkring den unge mellem de indblandede fagfolk, eksempelvis den kommunale sagsbehandler, den sikrede afdeling, politiet, Kriminalforsorgen og et eventuelt opholdssted. I otte ud af de 103 målte sager vurderer Ankestyrelsen, at der ikke har været et tilstrækkeligt og relevant samarbejde omkring den unge. Alle disse sager omhandler unge, der er på en sikret afdeling som følge af varetægtsfængsling i surrogat.

Kommunerne er overordnet set tilfredse med samarbejdsrelationen med de sikrede afdelinger, både i forhold til samarbejdet omkring visitation, screening og handleplan. Graden af samarbejde mellem kommunen og den sikrede afdeling varierer meget alt efter, hvilket forløb de unge har haft på den sikrede afdeling. Flest kommuner udtrykker utilfredshed med screeningen, og her peger interviewkommunerne på, at kvaliteten af screeningen kan variere, men at den særligt bidrager med god viden om de unge, de ikke kender i forvejen.

Undersøgelsen viser yderligere, at kommunerne ikke har en fast praksis for at inddrage de sikrede afdelinger i selve planlægningen af udslusningsforløbet. Flere kommuner fremhæver dog, at de generelt ser det som en styrke, når der er et tæt samarbejde, da medarbejderne på de sikrede afdelinger er eksperter på målgruppen.

Hvad sker der med den unge efter opholdet på sikret afdeling?

Generelt viser sagsgennemgangen af de 103 sager, at kommunerne og de sikrede afdelinger i overvejende grad opfylder de forpligtelser i medfør af loven, de har overfor den unge i forbindelse med de unges ophold på og udslusning fra sikrede afdelinger. På trods heraf viser det samlede resultat, at den unge kun i ringe grad kommer i positiv udvikling efter endt ophold på en sikret afdeling.

Den unge har i 50 ud af de 103 sager haft kontakt til politiet i forbindelse med kriminelle forhold inden for to til tre år efter opholdet på en sikret afdeling.

Hvad oplever kommunerne er vigtigt i udslusningsforløbet?

Kommunerne understreger, at det kræver noget ekstra at fastholde de unge i et udslusningsforløb. Det er særlig vigtigt at skabe et tillidsfuldt samarbejde mellem sagsbehandler, den unge og dennes forældre og samtidig iværksætte indsatser, som matcher den unges behov og muligheder.

Kommunerne peger på, at motivationsarbejdet dels handler om at anerkende den unges ressourcer og kompetencer, og dels at støtte den unge i at finde netværk, som ikke bygger på kriminalitet. Et af de steder, hvor den unge kan finde nyt netværk, kan være på fritidsarbejde, skole/uddannelse eller praktiksteder. Derfor er det centralt, at kommunen tilrettelægger realistiske forløb for den unge, hvor der er mulighed for, at den unge gennemfører eksempelvis uddannelse eller praktikforløb og ikke igen oplever nederlag.

Familiens støtte og accept af indsatsen bliver også fremhævet af kommuner som en vigtig faktor, når den unge skal tilbage til en hverdag efter opholdet på sikret afdeling. De er derfor opmærksomme på at inddrage familien tidligt i forløbet og yde råd og vejledning. Derudover har flere kommuner erfaring med, at der kan være behov for familievejledning eller familiebehandling til den unges forældre, som kan støtte og motivere dem til rollen som forældre.

Hvad kan udfordre kommunens indsats før og efter den unges ophold på sikret afdeling?

Den unges relativ korte opholdstid på sikret afdeling er ifølge kommunerne en udfordring i forhold til at få planlagt et udslusningsforløb. Når de unge er på sikret afdeling, er de samtidig optaget af udfaldet af deres sag. Det kan derfor være svært at motivere de unge til at indgå i et samarbejde omkring handleplanen for, hvad der skal ske efter opholdet på sikret afdeling.

For gruppen af unge, som har fået en dom med vilkår, peger interviewkommunerne København og Aarhus på, at det kan være svært at håndhæve vilkårsbrud, når de unge ikke møder op til de indgåede aftaler. Det kan eksempelvis skyldes, at det kan tage tid at behandle sagen i retssystemet, og der kan være usikkerhed om udfaldet af vilkårsbruddet. En anden udfordring i forhold til det rette match i udslusningsforløbet er ifølge Københavns og Aarhus kommuner, at der kan være ventetider på de foranstaltninger, der skal indgå i indsatsen. I ventetiden risikerer de unge at miste motivationen til at samarbejde og holde kontakten med kommunen.

Om undersøgelserne

Praksisundersøgelsen

- Ankestyrelsen har i 103 sager vurderet, om kommunen samlet set har handlet tilstrækkeligt og relevant i forhold til udslusningen af den unge .
- 18 kommuner har bidraget med et varierende antal sager. De 103 sager, som indgår i undersøgelsen, fordeler sig med 69 sager om varetægtsfængsling, to i alternativ afsoning, 16 i ungdomssanktion og 16 socialt anbragte.
- Sagerne omhandler unge, som har haft ophold på en sikret afdeling, og som har været omfattet af reglerne om tilbud om udslusningsforløb eller efterværn.
- Der er ikke indkaldt sager på baggrund af en konkret afgørelse. Undersøgelsen omfatter derfor ikke en materiel vurdering af konkrete afgørelser, men indeholder en samlet vurdering af et forløb.
- Et udsnit af sagerne er vurderet af en af Ankestyrelsens børnesagkyndige konsulenter.

Velfærdsundersøgelsen

- Ankestyrelsen har belyst kommunernes indsats i forbindelse med den unges ophold på sikret afdeling, udslusning fra afdelingen, og den hjælp der iværksættes umiddelbart efter den unges ophold på sikret afdeling.
- Alle landets kommuner er i efteråret 2015 blevet bedt om at besvare et spørgeskema, og besvarelsesprocenten er 95.
- For at sikre at spørgeskemaet blev besvaret ud fra konkrete erfaringer om arbejdet med målgruppen, har Ankestyrelsen valgt at lade besvarelser fra kommuner, som ikke har haft unge på sikret afdeling i 2014 og 2015, udgå af undersøgelsen. Det betyder, at der indgår i alt 68 besvarelser i undersøgelsen, heraf dækker to besvarelser kommuner med forpligtende samarbejde på området.
- Der er gennemført interview med landets to største kommuner og supplerende telefoninterview med to mindre kommuner, herudover er der gennemført interview md to sikrede afdelinger.

Data fra Regioner

- Til brug for kortlægningen af kommunernes anvendelse af sikrede institutioner, har Ankestyrelsen indhentet data fra Danske Regioner.
- Der er endelig sendt spørgeskema til landets otte sikrede afdelinger.